

Memo

Aan : commissie decentralisatie
Van : College van B en W
CC : G. Gnodde, B. de Leeuw, L. Roeling
Ons kenmerk : 14INT02955
Datum : 27 augustus 2014
Betreft : bespreking "eigen kracht"

Hoe wordt de "eigen kracht" van de inwoners in het sociaal domein zo goed mogelijk benut?

Achtergrondinformatie

Als achtergrondinformatie voor een gesprek hierover is het goed in gedachten te houden dat er drie groepen hulpvragers zijn:

1. Mensen met een probleem / hulpvraag die hun situatie goed kunnen verwoorden en in staat zijn om zelf regie te houden op het hulpverleningsproces. Dit geldt voor de meeste hulpvragers.
2. Mensen met zodanige (geestelijke) problemen of verstandelijke beperkingen dat zij (tijdelijk) geen grip meer hebben op de inrichting van hun eigen leven. Voor die mensen is het nodig (tijdelijk of gedeeltelijk) de regie over te nemen.
3. Mensen die geen hulpvraag stellen maar waarvan de omgeving vindt dat hulp nodig is omdat er sprake is van onwenselijke situaties. Het kan dan gaan om het veroorzaken van overlast, zelfverwaarlozing of veiligheidsrisico's voor de persoon zelf, het gezin of de sociale omgeving. In dergelijke situaties is soms zelfs gedwongen hulp nodig.

Beleid Gemeente Overbetuwe

Landelijk, regionaal en lokaal zijn er overal ontwikkelingen gaande om mensen met een hulpvraag meer in hun eigen kracht te zetten. Mensen leren daarbij hoe ze hun probleem zelf of met hulp van hun eigen netwerk kunnen oplossen

De gemeente Overbetuwe bevordert, samen met de betrokken instellingen (cocreatie), op verschillende manieren dat mensen zoveel mogelijk in hun eigen kracht worden gezet. Waar dat niet onmiddellijk kan, proberen hulpverleners de eigen kracht van mensen en hun netwerk te versterken zodat ze op langere termijn wel meer zelf kunnen doen.

Hoe doen we dat concreet?

- We geven in de keukentafelgesprekken veel aandacht aan de dingen die iemand zelf kan / wil. Daarnaast worden ook altijd de mogelijkheden van de eigen sociale omgeving (w.o. mantelzorgers) verkend. Bij een keukentafelgesprek wordt naar alle leefgebieden gekeken. De medewerkers maken daarvoor gebruik van de zelfredzaamheidsmatrix. Met deze matrix wordt een overzicht gemaakt van de mate van zelfredzaamheid op alle leefgebieden.
- We hebben meegedaan aan een regionale pilot binnen de jeugdzorg om ervaring op te doen met eigen kracht conferenties en familienetwerkberaden waarbij gezinnen op eigen kracht en met hulp van hun eigen sociale netwerk problemen proberen op te lossen. In het kader van deze pilot zijn 2 medewerkers van het Algemeen Maatschappelijk Werk geschoold om familienetwerkberaden te organiseren.
- Bureau Jeugdzorg Gelderland werkt samen met de Eigen Kracht Centrale om haar medewerkers beter te scholen in het benutten van de eigen kracht van mensen en hun sociale omgeving.
- Als mensen (tijdelijk) onvoldoende eigen kracht kunnen inzetten, is de professionele hulpverlening er op gericht deze kracht te versterken. Doel is klanten weer in staat te stellen op eigen kracht verder te kunnen.
- Bij mensen met blijvende (verstandelijke) beperkingen is de eigen kracht beperkt. Bij deze mensen gaat het erom optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die ze wel hebben. Vaak is aanvullend wel (enige mate van) vrijwillige of professionele ondersteuning nodig.
- Bij mensen die voor zichzelf of voor anderen een gevaar vormen, is het noodzakelijk dat professionals de regie overnemen. Ook in deze situatie proberen zij echter wel zo snel mogelijk de betrokken persoon weer de regie over zijn eigen leven te laten oppakken. Bij kinderen waarbij een veiligheidsprobleem speelt, wordt geprobeerd die kinderen zo snel mogelijk weer in een "normale" situatie te plaatsen. De voorkeur ligt dan bij opvang in een gezin uit het netwerk of een professioneel pleeggezin, liever dan in een instelling. Een recente ontwikkeling is dat zelfs bij een door de rechter opgelegde maatregel ook wordt gekeken naar de mogelijkheid om een burgervoogd in te zetten (familielid / vrienden / burens). Dit moet uiteraard zorgvuldig worden aangepakt.
- In de jeugdwet is vastgelegd dat gezinnen altijd de mogelijkheid moet worden geboden een familiegroepsplan (hulpverleningsplan opgesteld door ouders met gezag samen met sociale omgeving) te maken om hun eigen problemen op te lossen voor er sprake is van professionele inzet. In overleg met de professionele instellingen bekijken we hoe dit in de praktijk invullen.

Risico's

Het (volledig) inzetten op eigen kracht en de kracht van het eigen sociale netwerk heeft ook risico's:

- Uit onderzoek is gebleken dat mensen niet snel om hulp vragen, zeker niet bij psychische problemen of opvoedproblemen. De meesten proberen zelf hun problemen op te lossen, zoeken daarna hulp in hun sociale netwerk en melden zich, als dat allemaal niet tot resultaten heeft geleid, pas dan, soms ten einde raad, bij de hulpverlening. Als professionals dan meteen over eigen kracht beginnen, kan dat mensen moedeloos maken. Er moeten vaak eerst wat zorgen weggenomen worden voor er weer ruimte is voor om daarover het gesprek aan te gaan.
- De eigen kracht of de kracht van het netwerk wordt overschat, de problemen kunnen daardoor erger worden. Relaties binnen het netwerk kunnen daar onder lijden.
- Problemen worden tijdelijk minder maar komen later weer terug. Structurele inzet is voor het netwerk soms te belastend, de aandacht verslapt.
- Personen ervaren hun situatie niet als een probleem, zijn niet gemotiveerd om er iets mee te doen terwijl anderen daar wel last van hebben, bv. de partner, kinderen,

omgeving. Dan is het voor het welzijn van de omgeving niet goed om iemand direct aan te spreken op zijn eigen kracht. Daar moet eerst een periode van bewustwording en opbouwen van motivatie aan voorafgaan.

Opmerkingen/ vragen VVD

Wij trekken in het proces van de decentralisaties intensief op met de instellingen die in onze gemeente werken. Zij zijn belangrijke partners in het vormgeven van de inrichting van het sociaal domein. De opmerkingen / vragen over de bedrijfsvoering nemen wij mee bij de voorbereiding van de beleidsnota die we binnenkort aan de raad aanbieden.

Vragen CDA

Het CDA vraagt hoe het college aankijkt tegen de filosofie van Huizen.

Huizen werkt met één loket en biedt alle cliënten de mogelijkheid om via een PGB (Persoonsgebonden Budget) of PVB (Persoonsvolgend Budget) zelf zorg in te kopen.

Het college meent dat de werkwijze in Overbetuwe nauwelijks afwijkt van de werkwijze van de gemeente Huizen. Wij werken eveneens met een keukentafelgesprek (zie boven). Ook wij bieden de mogelijkheid om gebruik te maken van een PGB. Landelijk is wel bepaald dat mensen vanaf 2015 het PGB niet meer zelf in handen krijgen. De rekeningen worden dan in opdracht van de gemeente via de Sociale Verzekeringsbank aan de aanbieders uitbetaald. Ook wij toetsen zowel regionaal als lokaal op de tevredenheid van de cliënt. In de memo is al aangegeven dat mensen op allerlei manieren meer regie wordt gegeven op hun eigen hulpverleningsproces. Daarbij kunnen de kernteams een rol krijgen.

Het college wijst er op dat het model van Huizen sterk gericht is op de uitvoering van de WMO, maar minder goed past op de Jeugdwet waarbij bv. ook sprake is van gedwongen hulpverlening en veiligheidsproblematiek.

Transformatieagenda

Het meer in de eigen kracht zetten van inwoners / het sociale netwerk is een proces dat tijd vraagt. Professionals maar ook inwoners zelf moeten wennen. Daarnaast komen er, zoals het CDA aangeeft steeds, meer digitale middelen om dit proces te ondersteunen. Wij zien het proces daarom als belangrijk onderdeel van de transformatie en betrekken het bij de transformatieagenda die wordt opgesteld voor de komende jaren.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

Th. Hoex MMO

drs A.S.F. van Asseldonk

